

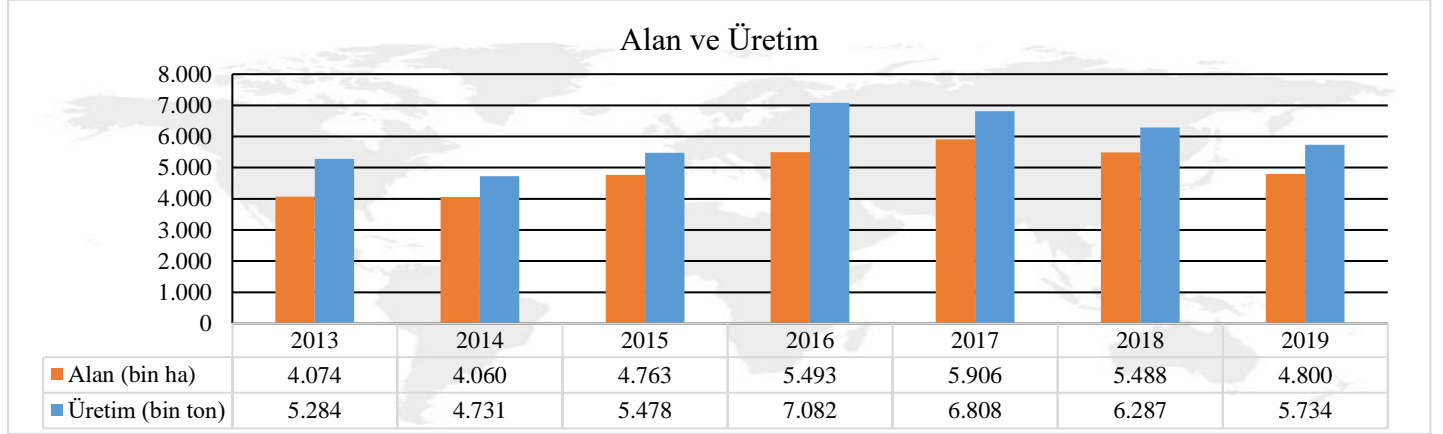

ÜRÜN MASALARI MERCİMEK BÜLTENİ

SAYI: 17

AĞUSTOS 2021

DÜNYADA MERCİMEK

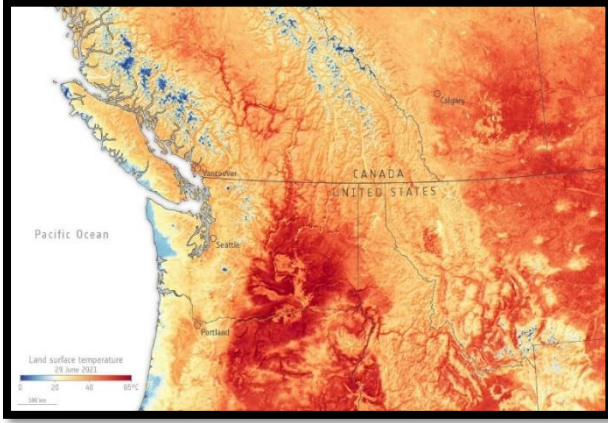
Kaynak: FAO

Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) 2019 yılı verilerine göre dünya mercimek üretimi **4,8 milyon ha** alanda **5,73 milyon ton** olarak gerçekleşmiştir. Mercimek üretim alanlarında 2017 yılında en yüksek noktaya ulaşılmış, 2018 ve 2019 yıllarında ise üretim alanlarında azalma yaşanmıştır.

FAO 2019 yılı verilerine göre dünya üretim sıralamasında Kanada, Hindistan ve Avustralya ilk üçte yer almakta olup ülkemiz ekiliş alanı olarak 6'ncı, üretimde 4'üncü, verimde ise 15'inci sıradadır.

Mercimek üretiminin ve tüketiminin yüksek olduğu Hindistan'da yazlık ekiliş döneminde yeterli yağışın olmaması üretimi etkilemiş, bazı üreticiler ekimi yenilemek durumunda kalmıştır. 2020 yılında 8 milyon hektar olan bakliyat ekim alanlarının bu yıl 7 milyon hektar civarında olması beklenmektedir.

Ayrıca yaşanan kuraklık Hindistan bakliyat verimlerinin düşmesine de neden olmuştur. Ekim alanlarındaki azalma ile birlikte yurt içi fiyatları dengelemek için farklı tedbirler uygulamaya başlayan Hindistan Hükümeti son olarak 27 Temmuz 2021 tarihinde yayımlanan genelge ile Amerikan menşeli mercimek ithalat vergisini %50'den %30'a diğer ülkelere ait mercimek ithalat vergisini %30'dan %10'a düşürmüştür. 30 Haziran 2021 tarihinde yayımlanan USDA raporuna göre ABD mercimek ekim alanlarında artış mevcuttur.

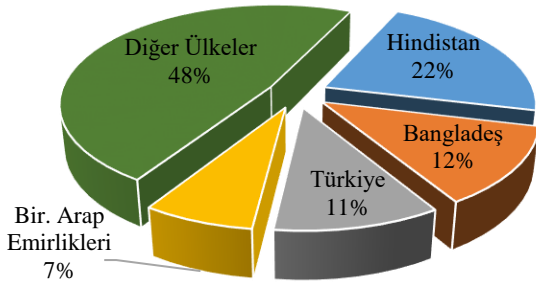
Fotoğraf: Avrupa Uzay Ajansı EarthObservation

Dünyanın en önemli mercimek ihracatçısı olan Kanada'da şiddetli kuraklık yaşanmaktadır. Yaşanan kuraklık; tahılları, yağlı tohumları, yem bitkilerini ve bakliyatı etkilemiştir. Bakliyatla durum daha iyi olsa da ortalamanın altında mahsul beklenmektedir. Hali hazırda bakliyat mahsullerinin %30'u normal gelişim aşamasındadır.

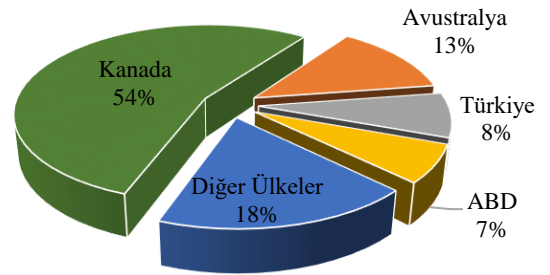
1,3 ile 1,5 milyon ton arası olması beklenen Kanada kırmızı mercimek arzındaki sınırlı miktar ile Hindistan ve Türkiye taleplerine bağlı olarak uluslararası piyasalarda mercimek fiyatlarında artış gözlemlenmektedir. Yeşil mercimek fiyatları ise kırmızı mercimekten daha da hızlı bir şekilde artmaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde hasat dönemi başlamış olup üretimde kısmen azalma beklenmektedir.

Mercimek İthalatı (2019)

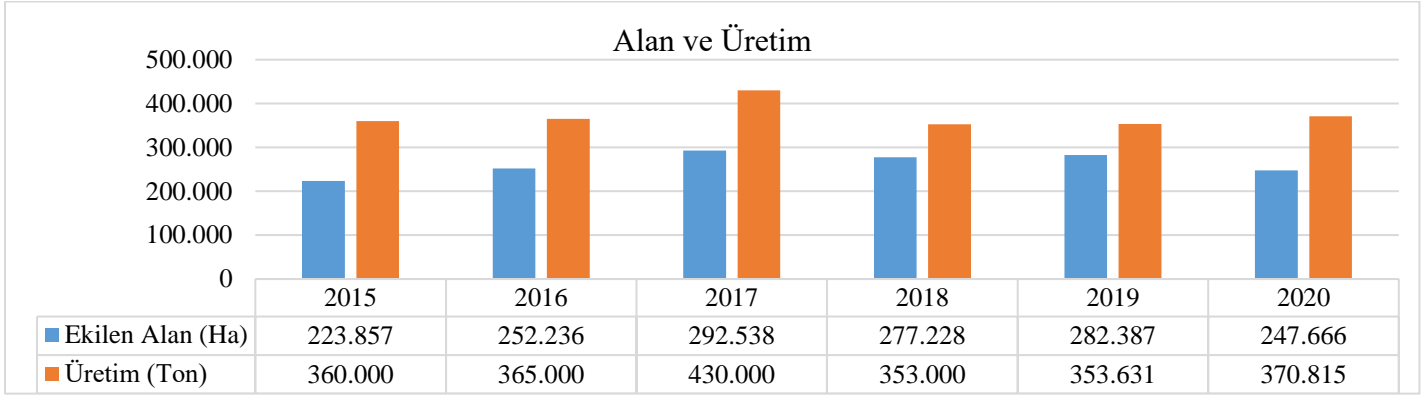
Mercimek İhracatı (2019)

Kaynak: FAO

2019 yılı dünya toplam mercimek ithalat miktarı 3,77 milyon ton, toplam ihracat miktarı ise yaklaşık 4 milyon tondur. Dünya ithalatının %22'si Hindistan, %13'ü Bangladeş, %11'i Türkiye, ihracatının ise %54'ü Kanada, %13'ü Avustralya, %8'i Türkiye tarafından gerçekleştirilmiştir.

TÜRKİYE'DE MERCİMEK

Kaynak: TÜİK

Ülkemizde diğer baklagil ürünleri gibi bir dönem düşüş yaşayan mercimek üretimi, yapılan destek uygulamaları ve hayata geçirilen projeler ile artış göstermeye başlamıştır.

TÜİK 2019/2020 pazarlama yılı verilerine göre yeterlilik oranı kırmızı mercimek için **%71,7**, yeşil mercimek için **%85,3**'tür. Türkiye kırmızı mercimek tüketimi **381 bin ton**, kişi başı tüketim **4,6 kg/yıl** iken yeşil mercimek Türkiye tüketimi **44 bin ton**, kişi başı tüketim **0,5 kg/yıl**'dır.

Mayıs ayında açıklanan TMO alım fiyatı **kırmızı mercimekte 5.000 TL/ton** ve **yeşil mercimekte 4.150 TL/ton**'dur.

TÜİK 2020 yılı verilerine göre kırmızı mercimek üretimi bir önceki yıla göre %5,9 artış ile 2,5 milyon dekar alanda 328 bin ton olarak gerçekleşmiştir. İller bazında en fazla üretim artışı Şırnak'ta, en fazla azalış ise Mardin'de olmuştur. Ayrıca 2021 yılında özellikle Şanlıurfa'da arpa ürününden mercimek ürününe geçiş gözlenmektedir.

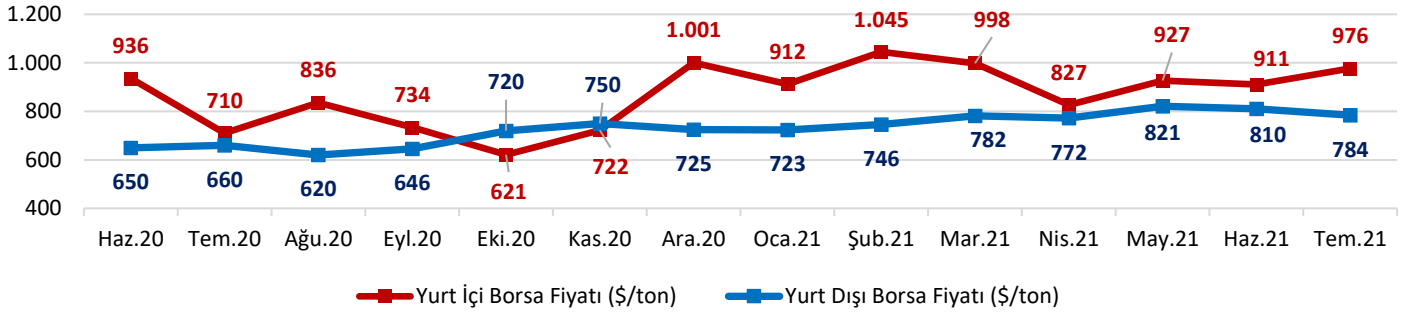
Nisan ayı verilerine göre hazırlanan TÜİK I. tahminine göre beklenen rekolte miktarı **kırmızı mercimekte 350 bin ton**, **yeşil mercimekte 45 bin ton**dur. Ancak 2021 yılında Türkiye'de yaşanan kuraklık nedeni ile tahmin edilen rekolte miktarında azalma beklenmektedir.

2021 yılı Temmuz ayı süresince ağırlıklı ortalama fiyatlara göre yurt içi borsalarda kırmızı iç mercimek **8.160 TL/ton**'dan (**948 \$/ton**) ve kabuklu kırmızı mercimek **7.500 TL/ton**'dan (**872 \$/ton**) işlem görmüştür. Yeşil mercimek ise **8.400 TL/ton**'dan (**976 \$/ton**) işlem görmüştür. (Temmuz 2021 ortalama \$ kuru: 8,6035 TL)

Yurt dışı borsalarda 2021 yılı Temmuz ayında Kanada küçük kırmızı mercimek **702 \$/ton**'dan işlem görürken, yeşil mercimek **784 \$/ton**'dan işlem görmüştür.

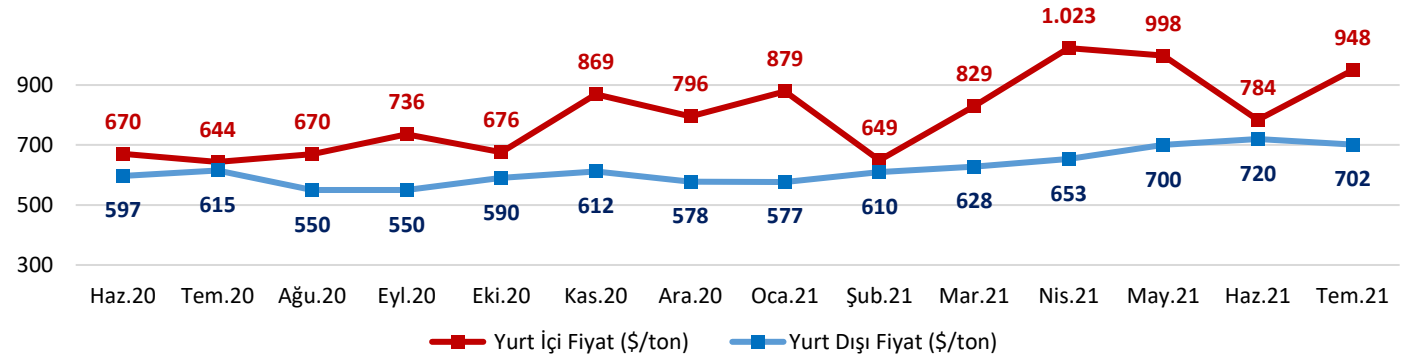
24 Ağustos tarihinde kırmızı mercimek **9.200 TL/ton**'dan (**1.092 \$/ton**), yeşil mercimek ise **8.500 TL/ton**'dan (**1.009 \$/ton**) işlem görmüştür (24 Ağustos ortalama \$ kuru: 8,4283 TL).

Yeşil Mercimek Yurt İçi ve Yurt Dışı Borsa Fiyatları

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.

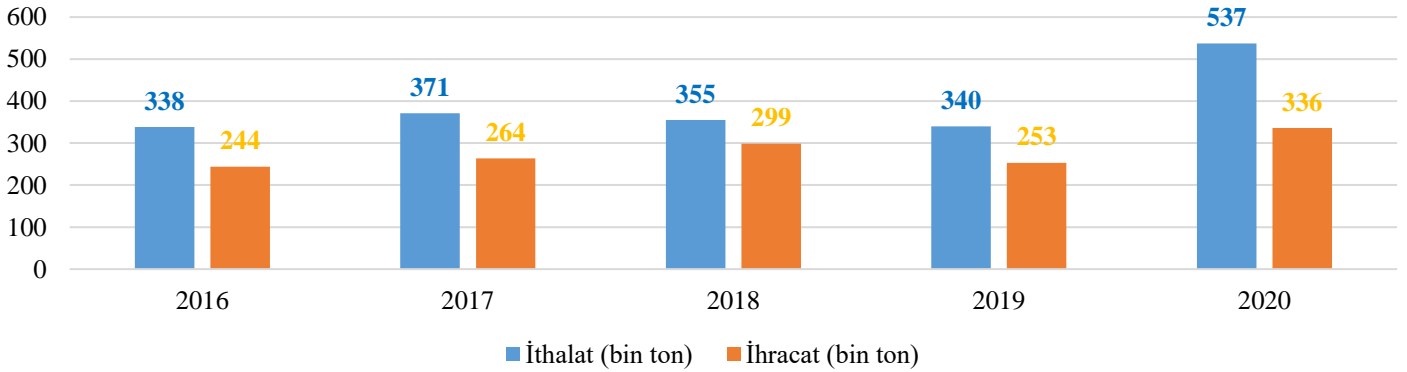
Kırmızı İç Mercimek Yurt İçi ve Yurt Dışı Borsa Fiyatları

Kaynak: STATPUB, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.

DIŞ TİCARET

Mercimek İthalat ve İhracatı

Kaynak: TÜİK, GTIP No: 71340000012, 71340000013, 71340000019

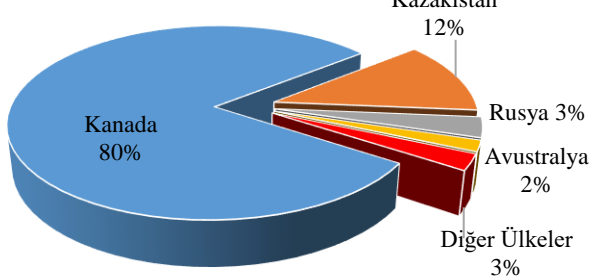
Kırmızı mercimek dış ticaretimizde 2020 yılında ithalat 505 bin ton, ihracat ise 333 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz 2020 yılı ithalat-ihracat dengesine bakıldığında kırmızı mercimekte yaklaşık **18,7 milyon \$'lık ülkemiz lehine** fark gerçekleşmiştir. 2020 yılında Türkiye ortalama **ithalat fiyatı 478 \$/ton** iken ortalama **ihracat fiyatı 782 \$/ton**'dur. Kırmızı mercimekte yapılan ithalatın büyük kısmı DİR kapsamında yapılmakta olup ürün işlenip katma değer kazandırılmak suretiyle ihraç edilmektedir.

2020 yılı ilk altı ayında gerçekleştirilen kırmızı mercimek ithalat miktarı 306 bin ton, ithalat değeri 139 milyon \$, 2021 yılı aynı dönemi ithalat miktarı 226 bin ton, ithalat değeri ise 125 milyon \$'dır. 2020 yılı ilk altı ayı ihracat miktarı 201 bin ton, ihracat değeri 153 milyon \$, 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı 111 bin ton, ihracat değeri ise 97 milyon \$'dır. 2021 yılı ilk altı ayında Türkiye mercimek ortalama **ithalat fiyatı 555 \$/ton**, **ihracat fiyatı ise 872 \$/ton**'dur.

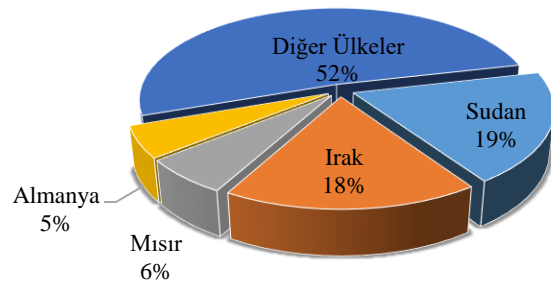
2021 yılı ilk altı ayı kırmızı mercimek ithalatının %82'si Kanada'dan, ihracatın ise %27'si Irak'a, %12'si Sudan'a gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı ilk altı ayı itibarı ile ihracat sıralamasında Mısır 3'üncü, Almanya 4'üncü, İtalya 5'inci, İngiltere 6'ncı, Hollanda ise 7'nci sırada yer almaktadır.

Yeşil mercimek 2020 yılı ithalatı 32 bin ton, ihracatı ise 3.704 tondur. Türkiye **ithalat fiyatı 485 \$/ton** iken **ihracat fiyatı 1.132 \$/ton**'dur. 2020 yılı ilk altı ayı ithalat miktarı 18 bin ton, ithalat değeri 7,6 milyon \$, 2021 yılı aynı dönem ithalat miktarı 13.658 ton, ithalat değeri ise 9 milyon \$'dır. 2020 yılı ilk altı ayı ihracat miktarı 2 bin ton, ihracat değeri 2 milyon \$, 2021 yılı aynı dönem ihracat miktarı 1.736 ton, ihracat değeri ise 2 milyon \$'dır. 2021 yılı ilk altı ayı ithalatının %82'si Kanada'dan gerçekleştirilmiştir. İhracatın ise %37'si Almanya'ya, %20'si Hollanda'ya, %12'si ise Belçika'ya gerçekleştirilmiştir. 2021 yılı ilk altı ayı itibarı ile ortalama **ithalat fiyatı 654 \$/ton** iken ortalama **ihracat fiyatı 1.269 \$/ton**'dur.

İthalatın Ükelere Dağılımı (2020 yılı)

İhracatın Ükelere Dağılımı (2020 yılı)

Kaynak: TÜİK, GTIP No: 71340000012, 71340000013, 71340000019

DEĞERLENDİRME

- Özellikle yaşanmakta olan pandemi sürecinde baklagillerin önemi talebe bağlı artan fiyatlar ile bir kez daha ortaya çıkmıştır. Bakanlığımızca alınan tedbir ve önlemler sayesinde dünya genelinde mercimek üretimi azalma eğiliminde iken ülkemiz üretiminde artış bulunmaktadır. Artıştaki sürekliliğin sağlanabilmesi için mercimek üretimi konusunda çalışmalara devam edilmektedir.
- Genel Müdürlüğümüzce 2021 yılında uygulanmaya başlanan **"Tarım Arazilerinin Kullanımının Etkinleştirilmesi Projesi"** kapsamında İl Tarım ve Orman Müdürlüklerimizce hazırlanan ve Genel Müdürlüğümüzce uygun görülen projeler ile mercimek üretimini arttırmaya yönelik çalışmalara devam edilmiş olup tohum temininde %75 Bakanlık katkısı sağlanmaktadır.
- Su kısıtı alanlarında mercimek ve nohut ekimine %50 daha fazla fark ödemesi desteğinin olumlu etkisi ile İç Anadolu ve Ege Bölgesinde mercimek ekimi yaygınlaşmaktadır. Bu sayede bölgesel ve iklimsel risklerden mercimek rekoltesinin etkilenme durumunun azaltılması hedeflenmektedir.
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sulu alanlarda verim en az 120 kg/da en fazla 210 kg/da arasında gerçekleşirken kuru alanlarda verimde ciddi anlamda düşüş söz konusudur.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarla ve Bahçe Bitkileri Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 82 00

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr